

Raadsvoorstel

Budget Opvang Oekraïense Vluchtelingen 2025
Zaaknummer: 2025-012289

Aan de gemeenteraad.

Inleiding

Sinds het vroege voorjaar van 2022 worden Oekraïense vluchtelingen opgevangen in onze gemeente. De afgelopen periode hebben wij uw raad met diverse brieven geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom deze opvang en over de locaties die daarvoor in gebruik zijn genomen. Daarnaast heeft u op respectievelijk 25 mei 2022, 30 november 2022, 22 februari 2023 en 11 maart 2024 besloten om budget beschikbaar te stellen voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen in 2022, 2023 en 2024.

De oorlog is nog niet ten einde en de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) voor vluchtelingen uit Oekraïne is verlengd tot 4 maart 2026. De financiering is de RTB + 1 en loopt tot 4 maart 2027. Op basis hiervan stellen wij voor om voor 2025 een budget beschikbaar te stellen van € 16,4 mln.

Opvang Oekraïense vluchtelingen

Landelijk is de opgave momenteel om 120.000 Oekraïense vluchtelingen op te vangen in Gemeentelijke Opvanglocaties Oekraïners (GOO). Op basis voor de in Friesland gehanteerde verdeelsleutel betekent dit voor Leeuwarden een stijging van 741 bedden naar 850 bedden in 2025.

	Capaciteit 2025
De Friesland Toren A en B	326
Camping De Wetterpôle	250
De Pier	212
Oer 't Hout	175
Totaal	963

Bovenstaand overzicht laat de capaciteit zien die we in 2025 hebben op de diverse locaties.

Naast de vluchtelingen die in de GOO verblijven zijn er ook nog 155 vluchtelingen die door particulieren (POO) worden opgevangen.

Normbedrag

Het normbedrag voor 2025 bedraagt € 44 per dag per gerealiseerde opvangplek. Het leefgeld wordt sinds 2024 niet meer uit dit normbedrag bekostigd.

In 2024 bedroeg het normbedrag € 61, dit betekent een daling van € 17 per dag per opvangplek.

De kosten per opvangplek per dag lagen in 2024 rond de € 42, wat een voordeel betekent dat ten gunste van het rekeningresultaat van 2024 komt.

Voor 2025 is daarom de verwachting dat het normbedrag van € 44 voldoende zal zijn om alle kosten te dekken. Mocht blijken dat dit onvoldoende is, dan zal een eventueel tekort door het ministerie worden aangevuld.

Kosten 2025

Op basis van een normbedrag van € 44 is de volgende kostenopzet opgesteld:

Verwachte kosten 2025	
Huur (incl Energielasten)	€ 6.600.000,00
Beheer	€ 900.000,00
Beveiliging	€ 1.800.000,00
Inzet Personeel	€ 2.600.000,00
Inzet ondersteunende diensten	€ 1.000.000,00
Overige kosten	€ 1.000.000,00
10% onvoorzien	€ 1.565.780,00
Totaal verwachte kosten 2025	€ 15.465.780,00

In de verzamelbrief ‘Opvang Oekraïne’ van 13 november 2024 van het Ministerie van Asiel en Migratie wordt een dringend beroep op gemeenten gedaan om een overschot terug te storten aan het Rijk indien de kosten lager uitvallen dan het normbedrag.

Huur, Beheer en Beveiliging

Voor de vier opvanglocaties zijn diverse overeenkomsten afgesloten voor de huur, technisch beheer en beveiliging. In deze overeenkomsten is overeengekomen dat, indien de rijksbijdrage vervalt, de overeenkomsten ook kunnen worden beëindigd.

Deze overeenkomsten worden conform het inkoop- en aanbestedingsbeleid tijdig verlengd of vernieuwd.

De veiligheidssituatie binnen en rondom onze GOO's wordt actief gemonitord. Doordat de woonbegeleiders nauw in contact staan met de bewoners is er binnen de opvanglocaties een goed beeld van hun welzijn en veiligheid. De veiligheid voor iedereen wordt ook gewaarborgd door de inzet van beveiligers. Op de locaties de Friesland en Oer 't Hout zijn beveiligers aanwezig en er worden rondes gedaan bij de locaties Wetterpolle en de Pier.

Inzet personeel

Op de locaties werken inmiddels 15 woonbegeleiders en 1 teamleider. Samengevat zorgt dit team voor de dagelijkse begeleiding van de Oekraïners, schakelt het met instanties en gemeente op het vlak van BSN, onderwijs, werk, leefgeld en activering. Alles is gericht op het zo zelfstandig mogelijk functioneren van een opvanglocatie voor de Oekraïners.

Verder worden er interne medewerkers ingezet voor de gemeentelijke projectorganisatie, uitbetalen leefgeld, inschrijven door burgerzaken, innen eigen bijdrage etc.

Inzet ondersteunende diensten

Naast de beschikbaarstelling van opvanglocaties vindt vanuit de gemeente ook op andere terreinen ondersteuning plaats zoals huisartsenzorg, psychosociale hulpverlening, activering en begeleiding naar werk.

We zien dat veel Oekraïense vluchtelingen actief willen zijn. Ze willen niet alleen graag snel aan het werk; ook daarbuiten willen ze graag bezig zijn. Er is een groot aantal vrijwilligers actief om de vluchtelingen hierin bij te staan. We hebben daarom Solidair Friesland gevraagd om alle vrijwilligersorganisaties aan elkaar te verbinden en gezamenlijk met hen een activiteitenaanbod te maken voor zowel kinderen, jongeren als volwassenen. De activiteiten zijn recreatief en educatief en in de vakanties zijn er extra activiteiten. Sport- en beweegactiviteiten worden verzorgd in samenwerking met sportverenigingen en bvSPORT.

Overige kosten

Dit betreft kosten voor onder andere de inventaris, ongediartebestrijding, schoonmaak, afvalverwerking, gebruik glasvezel, wassen beddengoed etc.

10% Onvoorzien

Het is lastig om nu al te bepalen waar in 2025 extra behoefte aan is, dit hangt van veel factoren af en wordt voortdurend gemonitord. Indien dit onder de Bekostigingsregeling Opvang Ontheemden Oekraïne valt, dan zal het vanuit deze middelen worden voldaan.

Leefgeld

Oekraïense vluchtelingen die in de GOO of POO verblijven hebben recht op leefgeld indien zij geen inkomsten uit arbeid of uitkering of toeslag ontvangen. In oktober 2024 ontvingen 149 vluchtelingen leefgeld. Het leefgeld wordt verstrekt door de gemeente Leeuwarden. De hoogte van het bedrag is verder afhankelijk van de leeftijd van de vluchteling en van het aantal personen in een gezin. Daarnaast hangt de hoogte van het leefgeld van de locatie af. Vluchtelingen op locaties met hotelarrangementen ontvangen minder leefgeld dan vluchtelingen op locaties waar zelf gekookt wordt. Vluchtelingen die particulier worden opgevangen ontvangen een extra toelage van € 80,91 per persoon voor levensonderhoud.

Het maximum dat een vluchteling in de GOO aan leefgeld kan ontvangen is € 305 per maand. Het maximum dat een vluchteling in de POO aan leefgeld kan ontvangen is € 386 per maand.

Wanneer een Oekraïense vluchteling van 18 jaar en ouder inkomen heeft uit werk of een uitkering, maakt het hele gezin geen aanspraak meer op het leefgeld.

Het leefgeld maakt onderdeel uit van de Bekostigingsregeling Opvang Ontheemden Oekraïne, maar wordt sinds 2024 niet meer bekostigd vanuit het normbedrag. Voor het leefgeld wordt een vergoeding ontvangen voor de werkelijk gemaakte kosten.

Eigen bijdrage

Vanaf 1 juli 2024 moeten volwassen Oekraïners met eigen inkomsten een eigen bijdrage betalen als zij gebruik maken van de gemeentelijke opvang. Dit is een vast bedrag van € 105 per maand per volwassen ontheemde en wordt gebruikt als dekking voor de kosten van gas, water en elektra.

Dit werd laat bekend gemaakt vanuit Den Haag. Daarnaast was er nog geen grondslag om het inkomen van de GOO-bewoners vanuit de systemen inzichtelijk te maken. Inmiddels ligt er een wetswijziging waardoor het per 1 januari 2025 mogelijk is om inzicht te krijgen in de netto lonen. Het college heeft besloten om de eigen bijdrage vanaf 1 januari 2025 te innen.

De bijdrage wordt geïnd door de gemeente en is onderdeel van de Bekostigingsregeling Opvang Ontheemden Oekraïne. De ontvangsten worden in mindering gebracht op het totaal dat de gemeente voor de specifieke uitkering ontvangt.

Financiën

We vragen u een totaalbedrag en niet een bedrag op basis van de te verwachten kosten. Mocht het zo zijn dat er opnieuw capaciteit bij moet komen, dan is het nu moeilijk in te schatten wat de verwachte kosten zijn voor een nieuwe locatie. De verwachting is dat we uitkomen met het budget op basis van de kosten voor de bestaande locaties. Bij de Turap van 2025 proberen we een inschatting te maken van het verwachte resultaat.

Op basis van 963 beschikbare plekken en een normbedrag van € 44 per opvangplek per dag ontvangt de gemeente in 2025 een bedrag van afgerond € 15,4 mln. voor Oekraïners die door de gemeente worden opgevangen.

Daarnaast ontvangt de gemeente een bijdrage van € 48 per maand per Oekraïner die particulier wordt opgevangen. De verwachting is dat er in 2025 155 Oekraïners particulier worden opgevangen waarvoor de gemeente in 2025 een bedrag van € 89.000 ontvangt. Deze bijdrage is bedoeld voor de gemeentelijke uitvoeringskosten van verstrekkingen bij particuliere opvang, de kosten van een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering en voor buitengewone kosten.

Het leefgeld is onderdeel van de Bekostigingsregeling Opvang Ontheemden Oekraïne. Sinds 2024 valt het leefgeld niet meer onder het normbedrag. In 2025 verwachten wij voor € 732.000 aan leefgeld GOO te verstrekken en € 144.000 aan leefgeld POO. Voor deze kosten ontvangen wij een vergoeding van het rijk.

Voor 2025 is de verwachte rijksbijdrage geraamd op € 16,4 mln.:

Verwachte bijdragen Rijk 2025				
Locatie	Opvangplekken	Aantal dagen	Normbedrag	Totaal te ontvangen
Camping de Wetterpölle	250	365	€ 44	€ 4.015.000,00
De Friesland	326	365	€ 44	€ 5.235.560,00
Flexwoningen De Pier	212	365	€ 44	€ 3.404.720,00
Oer 't Hout	175	365	€ 44	€ 2.810.500,00
Overige kosten				€ -
Totaal opvangplekken	963			€ 15.465.780,00
Overig				
Leefgeld GOO (per maand per volwassene)	200	12	€ 305	€ 732.336,00
Leefgeld POO (per maand per volwassene)	31	12	€ 386	€ 143.610,60
Particuliere opvang (€ 92/maand)	155	12	€ 48	€ 89.280,00
Totaal Overig				€ 965.226,60
Totaal				€ 16.431.006,60

Voorstel

Op basis van het vorenstaande wordt voorgesteld om voor 2025 een budget beschikbaar te stellen van € 16,4 mln. voor de opvang van Oekraïners in de gemeente Leeuwarden en dit bedrag te dekken uit de Rijksbijdrage.

Vervolg

Er gebeurt veel als gaat om het huisvesten van ontheemden. We vinden het belangrijk om u daar actief over te blijven informeren en zullen u daarom ook bij nieuwe ontwikkelingen, maar ook als het gaat over de besteding van dit budget, tijdig informeren met brieven en waar nodig ook met informatiebijeenkomsten. Voorop staat dat wij Oekraïense vluchtelingen gastvrij verwelkomen in onze gemeente en er alles aan doen om hen een veilig thuis te bieden in onze gemeentelijke opvanglocaties.

Leeuwarden, 28 januari 2025,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.